

บทความวิจัย (Research Article)

การนำเสนอกลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

A PROPOSED STRATEGICS OF EDUCATION MANAGEMENT DEVELOPMENT FOR EMPLOYMENT OF WELFARE SCHOOL UNDER THE OFFICE OF SPECIAL EDUCATION ADMINISTRATION

Received: November 2, 2020

Revised: December 24, 2020

Accepted: December 25, 2020

สุวิชัย ชินธนาชุกิจ^{1*} อนุชา กองพวง² ปกรณ์ ประจันบาน³ และสธิพร เชาว์ชัย⁴
Suwichaya Chintanachukit^{1*} Anucha Kompuang² Pakorn Prachanban³ and Sathiraporn Chaowachai⁴

^{1,2,3,4}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

^{1,2,3,4}Faculty of Education, Naresuan University, Phitsanulok 65000, Thailand

*Corresponding Author, E-mail: sao-atom@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการกำหนดกลยุทธ์จากการ SWOT Matrix 2) นำเสนอกลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา 11 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 22 คน และครูผู้สอน 286 คน รวมทั้งสิ้น 319 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ในภาพรวมค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) เท่ากับ 0.172 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ($PNI_{modified} = 0.181$) รองลงมา ได้แก่ ด้านวิชาการ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.172$) และด้านบุคลากร มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{modified} = 0.144$) 2) ผลการกำหนดกลยุทธ์จากการ SWOT Matrix พบว่า ได้ 6 กลยุทธ์หลัก 20 กลยุทธ์รอง 3) ผลการนำเสนอกลยุทธ์ โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์หลัก 22 กลยุทธ์รอง ได้แก่ 1) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำอย่างเป็นระบบ 2) ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำอย่างมั่นคงและยั่งยืน 3) พัฒนาศักยภาพในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำอย่างมืออาชีพ 4) เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการงบประมาณในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ 5) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ 6) สร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การจัดการศึกษา ความต้องการจำเป็น การกำหนดกลยุทธ์ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the needs assessment, strategy formulation based on SWOT Matrix and 2) to propose strategies of education management development for employment of welfare schools under the office of special education administration. The sample population were the director 11 people and deputy directors 22 people, and 286 teachers, totally 319 people, obtained from stratified random sampling, plus purposively selected 4 experts were obtained by selecting a specific. The research instruments were a questionnaire on the needs of education for employment and a semi-structured interview form. The statistics used in this research were mean (\bar{X}), standard deviation (SD) and priority need index ($PNI_{modified}$). The research results revealed that: 1) the needs assessment of educational management for employment. Overall was 0.172 when considered in each aspect, it was found that materials, equipment and learning resources had the highest priority need index ($PNI_{modified} = 0.181$) followed by the academic department ($PNI_{modified}$) equals 0.172. 2) The finding of SWOT Matrix interviewing experts found 6 main strategies and 20 sub-strategies. 3) A proposed strategics results by found that strategies for developing educational management for employment of welfare schools under the office of special education administration included 6 main strategies and 22 sub-strategies. Such as 1) develop the quality of educational management for systematically employed, 2) promote educational management for stable and sustainable employment, 3) develop personnel in educational management for professional employment, 4) to increase the potential of budget management in education management for employment, 5) improve the efficiency of material, equipment and learning resources management in the management of education for employment, and 6) create participation in education management for effective work.

Keywords: Educational Management, Needs Assessment, Swot Matrix, Welfare School

บทนำ

ในโลกยุคดิจิทัลเป็นช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ระบบการศึกษาจำเป็นต้องมีการปรับตัวอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน สังคมและตลาดแรงงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต การศึกษาจึงควรจะมุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตและสอดคล้องกับสังคมในอนาคต แต่จากรายงานสภาวะการศึกษาไทยปี 2559/2560 พบว่า สภาวะการศึกษาของไทยอยู่ในภาวะวิกฤตมีปัญหาคือที่ต้องได้รับการแก้ไขในหลายประเด็น โดยเฉพาะปัญหาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนในทุกระดับเป็นเรื่องที่วิกฤตอย่างรุนแรง (Office of the Education Council Secretariat, 2018) ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่วัดจากการสอบระดับชาติ (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในวิชาหลักๆ 5 วิชา ในช่วงตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 เป็นต้นมาจนถึงปี 2561 นักเรียน ทั้งประเทศได้คะแนนเฉลี่ยออกมาต่ำกว่าร้อยละ 50 เป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาที่รุนแรง และในปีการศึกษา 2562 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของการทดสอบ O-NET ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทุกสังกัด/กลุ่มโรงเรียน ยังต่ำกว่าร้อยละ 50 (Office of the Education Council Secretariat, 2020, p. 49) จากผลสัมฤทธิ์ที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย คุณภาพผู้เรียนยังไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง โดยเฉพาะเรื่องทักษะด้านอาชีพของผู้เรียนที่ไม่เป็นดังที่คาดหวัง จะเห็นได้จากสถิติแรงงาน ปี 2561 มีผู้มีงานทำที่จบปริญญาตรีราว 8.03 ล้านคน หรือ 20.95% ของแรงงานทั้งหมด แรงงานที่จบมัธยมศึกษาตอนปลายมี 6.42 ล้านคน หรือ 16.74 % ของแรงงานทั้งหมด แต่แรงงานในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลายและอุดมศึกษา ส่วนใหญ่มีความรู้ ความสามารถปานกลาง

คิดวิเคราะห์ประยุกต์ใช้ไม่เป็น ไม่สามารถแก้ไขปัญหาและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ บางส่วนกลายเป็นคนหยิ่งโหยง เลือ่งานและไม่สู้งานหนักเท่าที่ควร ขณะที่แรงงานส่วนใหญ่ 17.37 ล้านคนหรือ 45.27 % ของแรงงานทั้งหมดจบแค่ชั้นประถม หรือต่ำกว่า (Office of the Education Council Secretariat, 2020, pp. 5-6)

ด้วยเหตุดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำเป็นอย่างยิ่ง โดยได้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ฉบับปรับปรุงตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรร โดยกำหนดกลยุทธ์ข้อที่ 3 พัฒนาทักษะอาชีพให้แก่ผู้เรียนตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และตัวชี้วัดข้อที่ 3 ร้อยละของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ สายอาชีพได้รับการพัฒนาให้มีทักษะวิชาชีพ สามารถนำไปประกอบอาชีพเพื่อดำรงชีวิตได้ และตัวชี้วัดข้อที่ 5 จำนวนผู้เรียนในระบบทวิภาคี/โครงการบูรณาการเรียนกับการทำงาน (Work & Integrated Learning: WIL) เพิ่มขึ้น และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบาย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ในประเด็นกลยุทธ์ที่ 3.2 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนในเขตพื้นที่เฉพาะ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มที่ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร ได้รับการบริการ ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ เหมาะสมตรงตามความต้องการ และตัวชี้วัดที่ 3 จำนวนผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณภาพ ทั้งด้านทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ ที่เหมาะสมกับบริบท ประเด็นกลยุทธ์ที่ 3.1 ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรทุกระดับการศึกษา ให้เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนเป็นรายบุคคลมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 นำไปสู่การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ (Office of the Basic Education Commission, 2018, pp. 5-7)

โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กด้อยโอกาส 10 ประเภท และเด็กพิการเรียนรวม ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ มีเป้าหมายการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ที่มุ่งเน้นส่งเสริมด้านทักษะอาชีพ ด้านทักษะ วิชาการ และด้านทักษะการดำรงชีวิต กำหนดยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาระบบการบริหารและกลไกในการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก ด้อยโอกาส โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ซึ่งมีมาตรการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ 2 ข้อ คือ 1) พัฒนาระบบส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดการมีงานทำ ด้วยระบบทวิศึกษาในโรงเรียนอย่างมีคุณภาพ 2) ส่งเสริม สนับสนุนความร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน และขยายภาคีเครือข่ายการให้ความร่วมมือในการประกอบอาชีพและศึกษาต่อ (Special Education Bureau, n.d., pp. 19-22) แต่จากการจัดการเรียนการสอนอาชีพในโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ที่ผ่านมา พบว่า โดยส่วนใหญ่ประสบปัญหาครู บุคลากรขาดทักษะและประสบการณ์ในการสอนอาชีพ ขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วย ในการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรอาชีพมีน้อยไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน นักเรียนไม่มีทักษะพื้นฐานด้านอาชีพ และทักษะการทำงานที่ดี ขาดงบประมาณในการบริหารจัดการ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์และอาคารสถานที่ไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียน การสอนอาชีพ ซึ่งจะพบว่าการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษา พิเศษ ยังมีจุดอ่อนหรือจุดที่ยังไม่ชัดเจนในการนำไปปฏิบัติในระดับพื้นที่ของแต่ละโรงเรียนด้วย (Special Education Bureau, 2016, pp. 114-117)

จากเหตุผลที่ กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ เห็นว่ากลยุทธ์การพัฒนารจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำจะสามารถสร้างนักเรียนให้มีทักษะอาชีพ มีคุณลักษณะตามที่สถาน ประกอบการต้องการ เป็นผู้ประกอบการได้ในอนาคต ดำรงตนอยู่อย่างพอเพียงบนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นข้อมูลที่โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์สามารถนำไปบริหารเชิงกลยุทธ์พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงาน ทำให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนกลยุทธ์การจัด การศึกษาเพื่อการมีงานทำของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็น กำหนดกลยุทธ์การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำจากการ SWOT Matrix
2. นำเสนอกลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

วิธีการวิจัย

ขั้นที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

1. ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 48 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 97 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,274 คน รวมทั้งสิ้น 1,419 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 11 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 22 คน และครูผู้สอน จำนวน 286 คน รวมทั้งสิ้น 319 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณจากสูตรของ Yamane (1973) โดยใช้จำนวนประชากรเป็นหน่วยสุ่มและเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ประเภทสถานศึกษาเป็นเกณฑ์
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โดยวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในใช้รูปแบบ 2S4M การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกใช้รูปแบบ STEP (Chansila, 2018) เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผสมผสานกับแบบสอบถามแบบปลายเปิด ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC) พบว่า ข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80–1.00 และนำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient: α) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.94
4. การวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวัง โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โดยใช้สูตร Priority Needs Index Modified (Wongwanich, 2015, p. 279)

ขั้นที่ 2 การกำหนดกลยุทธ์ การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

1. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ได้แก่ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) มาวิเคราะห์เป็นสภาพแวดล้อมภายใน คือ จุดแข็ง จุดอ่อน และสภาพแวดล้อมภายนอก คือ โอกาส อุปสรรค โดยผู้วิจัยได้นำค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ที่สูงที่สุดบวกกับค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ที่ต่ำที่สุด แล้วหารค่าดังกล่าวด้วย 2 จะได้ค่า $PNI_{modified}$ เฉลี่ย แล้วแบ่งกลุ่มข้อมูลเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำกว่าหรือเท่ากับ $PNI_{modified}$ เฉลี่ย จัดเป็นจุดแข็ง และโอกาส 2) กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ สูงกว่า $PNI_{modified}$ เฉลี่ย จัดเป็นจุดอ่อน และอุปสรรค
2. ผู้วิจัยกำหนดกลยุทธ์การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยการวิเคราะห์ SWOT Matrix ดังนี้
 - 2.1 สร้างตาราง SWOT Matrix โดยเรียงตามลำดับค่า $PNI_{modified}$ จากสูงไปต่ำ
 - 2.2 จับคู่จุดแข็งภายใน (S) กับโอกาสภายนอก (O) เพื่อกำหนดกลยุทธ์ที่เสริมจุดแข็งและโอกาส (SO) จับคู่จุดแข็งภายใน (S) กับอุปสรรคภายนอก (T) เพื่อกำหนดกลยุทธ์ที่เสริมจุดแข็งและหลีกเลี่ยงอุปสรรค (ST) จับคู่จุดอ่อนภายใน (W)

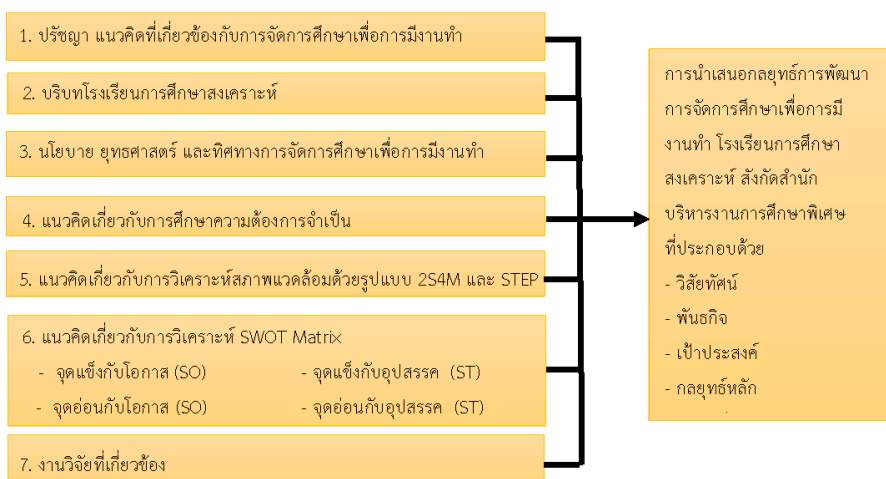
กับโอกาสภายนอก (O) เพื่อกำหนดกลยุทธ์ที่ลดจุดอ่อนและเสริมโอกาส (WO) และจับคู่จุดอ่อนภายใน (W) กับอุปสรรคภายนอก (T) เพื่อกำหนดกลยุทธ์ที่ลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงอุปสรรค (WT)

ขั้นที่ 3 นำเสนอกกลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามประเด็นกลยุทธ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เกี่ยวกับแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานตามกลยุทธ์หลักที่กำหนด ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC) พบว่าข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00

2. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ นำเสนอดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษา เพื่อการมีงานทำ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

รายการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่คาดหวัง			PNI modified	อันดับ
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ		
1. ด้านนโยบาย โครงสร้าง และการบริหารจัดการ	3.83	0.60	มาก	4.43	0.50	มาก	0.157	4
2. ด้านวิชาการ	3.72	0.75	มาก	4.36	0.57	มาก	0.172	2
2.1 หลักสูตรสถานศึกษา	3.75	0.77	มาก	4.38	0.62	มาก	0.168	
2.2 การจัดการเรียนการสอน	3.73	0.81	มาก	4.39	0.60	มาก	0.177	
2.3 การนิเทศการสอน	3.70	0.86	มาก	4.33	0.64	มาก	0.170	
2.4 การวัดและประเมินผล	3.65	0.87	มาก	4.33	0.66	มาก	0.186	
2.5 คุณภาพผู้เรียน	3.78	0.82	มาก	4.38	0.63	มาก	0.159	
3. ด้านบุคลากร	3.82	0.76	มาก	4.37	0.59	มาก	0.144	6
4. ด้านงบประมาณ	3.80	0.81	มาก	4.37	0.62	มาก	0.150	5
5. ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้	3.70	0.86	มาก	4.37	0.64	มาก	0.181	1
6. ด้านเครือข่ายความร่วมมือ	3.74	0.85	มาก	4.37	0.63	มาก	0.168	3
รวม	3.72	0.75	มาก	4.36	0.57	มาก	0.172	-

จากตาราง 1 พบว่า ในภาพรวมของสภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นโยบาย โครงสร้าง และการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) รองลงมา ได้แก่ ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) ส่วนภาพรวมของสภาพที่คาดหวัง ในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นโยบาย โครงสร้าง และการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) รองลงมา ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ ด้านเครือข่ายความร่วมมือ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) ส่วนผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า ในภาพรวมค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) เท่ากับ 0.172 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ($PNI_{modified} = 0.181$) รองลงมาได้แก่ ด้านวิชาการ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ($PNI_{modified} = 0.172$) และด้านบุคลากร มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{modified} = 0.144$)

2. ผลการกำหนดกลยุทธ์ การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยการวิเคราะห์ SWOT Matrix ได้ 6 กลยุทธ์หลัก 20 กลยุทธ์รอง ดังนี้

กลยุทธ์หลักที่ 1 พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำอย่างเป็นระบบ

กลยุทธ์รองที่ 1.1 เพิ่มขีดความสามารถในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ อัตลักษณ์ เป้าประสงค์และตัวชี้วัดของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โดยการมีส่วนร่วม WO = (W1, W2 + O11, O14, O13, O10)

กลยุทธ์รองที่ 1.2 ประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำกับสถานประกอบการและหน่วยงานภายนอก ST = (S6, S7, S5, S9, S4, S8, S3 + T12)

กลยุทธ์รองที่ 1.3 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย $SO = (S6, S7, S5, S9, S4, S8 + O16) + WO = (W1, W2 + O11, O14, O16, O17, O10)$

กลยุทธ์หลักที่ 2 ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำอย่างมั่นคงและยั่งยืน

กลยุทธ์รองที่ 2.1 เพิ่มขีดความสามารถของผู้เรียนให้เป็นผู้ประกอบการ $SO = (S2.5.3, + O2.5.10, O2.4.7)$

กลยุทธ์รองที่ 2.2 พัฒนาทักษะฝีมือและความรู้ของผู้เรียนให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน $SO = (S2.5.3, + O2.5.7, O2.4.7, O2.5.8)$

กลยุทธ์รองที่ 2.3 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการมีงานทำให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจของท้องถิ่น และการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล $SO = (S2.1.3, S2.1.2 + O2.1.9, O2.1.6, O2.1.11)$

กลยุทธ์รองที่ 2.4 เสริมสร้างคุณภาพกระบวนการจัดการเรียนการสอนอาชีพใหม่ๆ ที่ทันสมัย $ST = (S2.5.1, S2.3.1, S2.2.3 + T2.3.6, T2.4.9, T2.5.5, T2.5.6)$

กลยุทธ์รองที่ 2.5 พัฒนาคุณภาพการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนอาชีพ $WT = (W2.4.4, W2.4.1, W2.4.5, W2.4.2, W2.4.3, W2.2.1 + T2.4.6, T2.4.9, T2.4.8)$

กลยุทธ์รองที่ 2.6 เพิ่มประสิทธิภาพการนิเทศการจัดการเรียนการสอนอาชีพ $WO = (W2.3.3, W2.1.4 + O2.5.7, O2.2.6, O2.2.7, O2.5.8)$

กลยุทธ์หลักที่ 3 พัฒนาบุคลากรในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำอย่างมืออาชีพ

กลยุทธ์รองที่ 3.1 สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ในการพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะการสอนอาชีพ $SO = (S9, S11, S4, S5, S3 + O15, O13)$

กลยุทธ์รองที่ 3.2 เพิ่มประสิทธิภาพของครู บุคลากร ในการจัดการเรียนการสอนอาชีพ ที่ตอบโจทย์ความต้องการของตลาดแรงงานและการเป็นผู้ประกอบการ $SO = (S9, S11, S4, S5, S3 + O12, O13)$

กลยุทธ์รองที่ 3.3 พัฒนาขีดความสามารถของครู บุคลากร ด้านเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนอาชีพที่ทันสมัยตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสังคม $WO = (W1 + O14) + WT = (W1 + T7, T9, T11)$ ของกลยุทธ์หลักที่ 5

กลยุทธ์หลักที่ 4 เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการงบประมาณในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ

กลยุทธ์รองที่ 4.1 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า $SO = (S4, S3, S2, S1 + O9, O7, O6)$

กลยุทธ์รองที่ 4.2 สร้างความเข้มแข็งในการระดมทรัพยากรจากหน่วยงานภายนอกสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ $SO = (S3, S2, S1, S5 + O7, O6)$

กลยุทธ์รองที่ 4.3 เร่งรัดพัฒนาการจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน $ST = (S3, S1, S5 + T10)$

กลยุทธ์หลักที่ 5 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ

กลยุทธ์รองที่ 5.1 เพิ่มประสิทธิภาพการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ $ST = (S3, S5, S4, S2 + T8, T9,)$

กลยุทธ์รองที่ 5.2 เสริมสร้างความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ในการสนับสนุนวัสดุ และเทคโนโลยีในการสอนงานอาชีพอย่างเพียงพอและมีคุณภาพ $ST = (S3, S5, S4, S2 + T7, T6, T11, T10)$

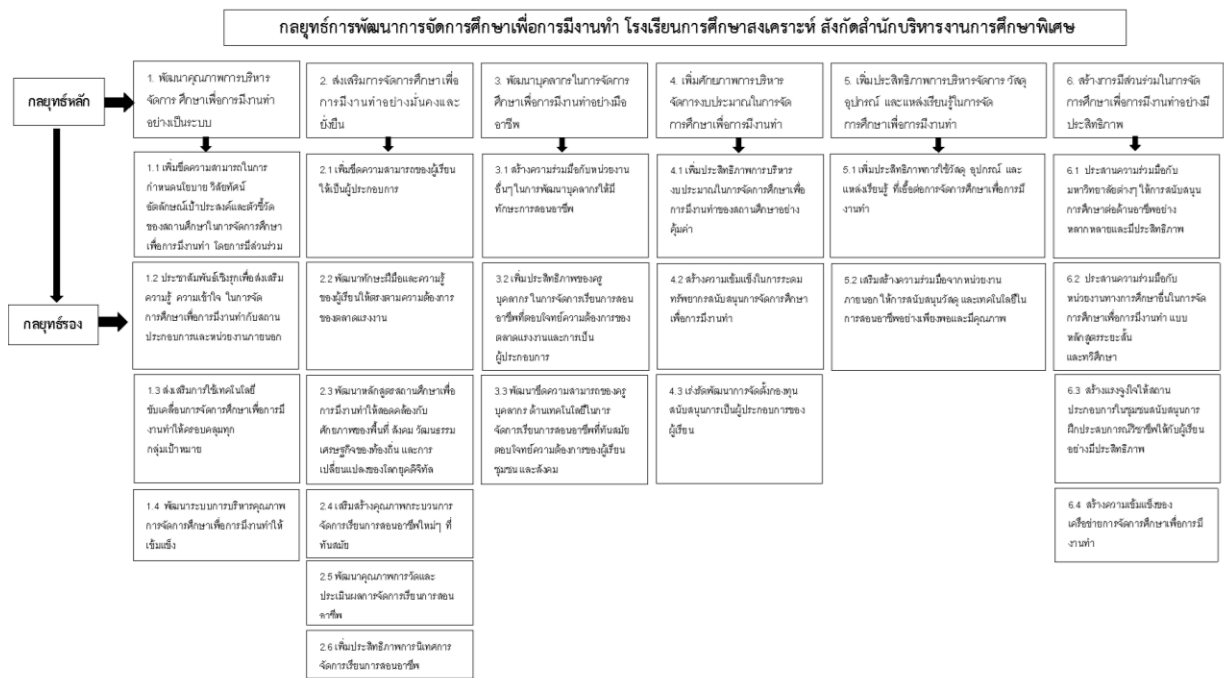
กลยุทธ์หลักที่ 6 สร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำอย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์รองที่ 6.1 ประสานความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างๆ ให้การสนับสนุนการศึกษาต่อด้านอาชีพอย่างหลากหลายและมีประสิทธิภาพ $ST = (S4, S1, S3, S5 + O7)$

กลยุทธ์รองที่ 6.2 ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานทางการศึกษาอื่นในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำแบบหลักสูตรระยะสั้นและทวิศึกษา $ST = (S4, S5 + T8)$

กลยุทธ์รองที่ 6.3 สร้างแรงจูงใจให้สถานประกอบการในชุมชนสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ $WO = (W2 + O6) + SO = (S6, S7, S5, S9, S4, S8 + O14, O15)$ ของกลยุทธ์หลักที่ 1

3. ผลการนำเสนอกยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้วยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามประเด็นกลยุทธ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอ 6 กลยุทธ์หลัก 22 กลยุทธ์รอง รายละเอียดดังภาพ 2

ภาพ 2 กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า ในภาพรวมค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) เท่ากับ 0.172 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด (PNI_{modified} = 0.181) รองลงมา ได้แก่ ด้านวิชาการ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด (PNI_{modified} = 0.172) และด้านบุคลากร มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด (PNI_{modified} = 0.144)

2. ผลการกำหนดกลยุทธ์ การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยการวิเคราะห์ SWOT Matrix พบว่าได้ 6 กลยุทธ์หลัก 20 กลยุทธ์รอง

3. ผลการนำเสนอกยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ได้ 6 กลยุทธ์หลัก 22 กลยุทธ์รอง ดังนี้

กลยุทธ์หลักที่ 1 พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์รอง ดังนี้

กลยุทธ์รองที่ 1.1 เพิ่มขีดความสามารถในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ อัตลักษณ์ เป้าประสงค์ และตัวชี้วัดของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โดยการมีส่วนร่วม

กลยุทธ์รองที่ 1.2 ประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำกับสถานประกอบการและหน่วยงานภายนอก

กลยุทธ์รองที่ 1.3 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

กลยุทธ์รองที่ 1.4 พัฒนาระบบการบริหารคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำให้เข้มแข็ง

กลยุทธ์หลักที่ 2 ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำอย่างมั่นคงและยั่งยืน ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์รอง ดังนี้

กลยุทธ์รองที่ 2.1 เพิ่มขีดความสามารถของผู้เรียนให้เป็นผู้ประกอบการ

กลยุทธ์รองที่ 2.2 พัฒนาทักษะฝีมือและความรู้ของผู้เรียนให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน

กลยุทธ์รองที่ 2.3 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการมีงานทำให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ สังคมวัฒนธรรมเศรษฐกิจของท้องถิ่น และการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล

กลยุทธ์รองที่ 2.4 เสริมสร้างคุณภาพกระบวนการจัดการเรียนการสอนอาชีพใหม่ที่ทันสมัย

กลยุทธ์รองที่ 2.5 พัฒนาคุณภาพการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนอาชีพ

กลยุทธ์รองที่ 2.6 เพิ่มประสิทธิภาพการนิเทศการจัดการเรียนการสอนอาชีพ

กลยุทธ์หลักที่ 3 พัฒนาบุคลากรในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำอย่างมืออาชีพ ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง ดังนี้

กลยุทธ์รองที่ 3.1 สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ในการพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะการสอนอาชีพ

กลยุทธ์รองที่ 3.2 เพิ่มประสิทธิภาพของครู บุคลากร ในการจัดการเรียนการสอนอาชีพที่ตอบโจทย์ความต้องการของตลาดแรงงานและการเป็นผู้ประกอบการ

กลยุทธ์รองที่ 3.3 พัฒนาขีดความสามารถของครู บุคลากร ด้านเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนอาชีพที่ทันสมัยตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสังคม

กลยุทธ์หลักที่ 4 เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการงบประมาณในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง ดังนี้

กลยุทธ์รองที่ 4.1 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า

กลยุทธ์รองที่ 4.2 สร้างความเข้มแข็งในการระดมทรัพยากรสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ

กลยุทธ์รองที่ 4.3 เร่งรัดพัฒนาการจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน

กลยุทธ์หลักที่ 5 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง ดังนี้

กลยุทธ์รองที่ 5.1 เพิ่มประสิทธิภาพการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ

กลยุทธ์รองที่ 5.2 เสริมสร้างความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก ให้การสนับสนุนวัสดุ และเทคโนโลยีในการสอนอาชีพอย่างเพียงพอและมีคุณภาพ

กลยุทธ์หลักที่ 6 สร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์รอง ดังนี้

กลยุทธ์รองที่ 6.1 ประสานความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างๆ ให้การสนับสนุนการศึกษาต่อด้านอาชีพอย่างหลากหลายและมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์รองที่ 6.2 ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานทางการศึกษาอื่นในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำแบบหลักสูตรระยะสั้นและทวิศึกษา

กลยุทธ์รองที่ 6.3 สร้างแรงจูงใจให้สถานประกอบการในชุมชนสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์รองที่ 6.4 สร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) เท่ากับ 0.172 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ($PNI_{modified} = 0.181$) เนื่องจากโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ มีวัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำไม่เพียงพอ ขาดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่เป็นสื่อการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ เช่น สื่อเครื่องยนต์สำหรับการสอนเรื่องช่างยนต์ขนาดเล็กและช่างยนต์ขนาดใหญ่ หรือสื่อเครื่องเชื่อมโลหะ เป็นต้น และครูไม่สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีในการสอนงานอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานภายนอก หน่วยงานต้นสังกัดให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ แต่ยังไม่เพียงพอสำหรับการจัดการเรียนการสอนอาชีพ และขาดการทำข้อตกลงความร่วมมือในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ร่วมกับหน่วยงานภายนอก ดังนั้นในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์จึงมีความต้องการวัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการประเมินโครงการพัฒนาวิชาชีพเพื่อการมีงานทำสำหรับเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส พบว่า ด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ มีไม่เพียงพอต่อความต้องการต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนงานอาชีพ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ต้องการเป็นครุภัณฑ์ที่ไม่ได้มีการกำหนดรายละเอียดเฉพาะครุภัณฑ์ตามที่ทางราชการกำหนด ทำให้ไม่สามารถจัดซื้อได้ จึงทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่บรรลุวัตถุประสงค์ (Special Education Bureau, 2016, pp. 114-117) จากความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองต่อการดำเนินการพัฒนาวิชาชีพเพื่อการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาส ในโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ พบว่า ควรมีการสำรวจอาชีพของชุมชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ระดมทรัพยากร วิทยากรท้องถิ่น พัฒนาแหล่งเรียนรู้ วัสดุ อุปกรณ์ให้ทันสมัย สร้างความตระหนักให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานประกอบการ สร้างผลิตภัณฑ์ให้มีความเป็นเอกลักษณ์ และประชาสัมพันธ์โดยวิธีการที่หลากหลาย และสอดคล้องกับ Khwanphet (2018) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำในโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำในโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) เห็นว่าควรมีการสำรวจอาชีพของชุมชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผิดชอบ ระดมทรัพยากร วิทยากรท้องถิ่น พัฒนาแหล่งเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์ให้ทันสมัย สร้างความตระหนักให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานประกอบการ สร้างผลิตภัณฑ์ให้โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ และประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทั้งนี้เป็นเพราะว่าโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์เป็นโรงเรียนประจำที่รองรับนักเรียนด้อยโอกาส การส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะอาชีพจะช่วยให้เด็กมีทิศทางและเป้าหมายในการดำเนินชีวิตหลังจากสำเร็จการศึกษา สำหรับความต้องการจำเป็นต่ำสุด ($PNI_{modified} = 0.144$) ได้แก่ ด้านบุคลากร เนื่องจากโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ มีครู บุคลากรที่พักประจำอยู่ที่

โรงเรียน มีเวลาในการทำกิจกรรมอาชีพกับผู้เรียนอย่างเต็มที่ และครู บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ นโยบายการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของหน่วยงานต้นสังกัด และโรงเรียนได้จัดทำโครงการ ดำเนินการอบรมพัฒนาครู บุคลากร โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) การศึกษาดูงาน ทำข้อตกลงความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ในการฝึกทักษะ การสอนอาชีพ ใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมเพิ่มทักษะการสอนอาชีพ แต่โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ส่วนใหญ่ยังคงประสบปัญหาในเรื่อง ครู บุคลากรขาดทักษะและประสบการณ์ในการทำหลักสูตรอาชีพและขาดความชำนาญในการสอนทักษะอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับ Special Education Bureau (2016, pp. 114-117) ซึ่งปัญหานี้แก้ไขได้ด้วยการนำกลยุทธ์หลักที่ 3 พัฒนาบุคลากรในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำอย่างมืออาชีพ ด้วยการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ในการพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะการสอนอาชีพ อบรมเชิงปฏิบัติการ สัมมนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของครู บุคลากร ในการจัดการเรียนการสอนอาชีพที่ตอบโจทย์ความต้องการของตลาดแรงงานและการเป็นผู้ประกอบการ และพัฒนาขีดความสามารถของครู บุคลากรด้านเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนอาชีพที่ทันสมัยตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสังคม

2. ผลการกำหนดกลยุทธ์ การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จากการ SWOT Matrix พบว่า ได้แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ 6 กลยุทธ์หลัก 20 กลยุทธ์รอง ได้แก่ 1) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์รอง 2) ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำอย่างมั่นคงและยั่งยืน ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์รอง 3) พัฒนาบุคลากรในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำอย่างมืออาชีพ ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง 4) เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการงบประมาณในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง 5) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง 6) สร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์รอง สอดคล้องกับ Plaisang and Chatruprachewin (2017) ได้ศึกษากลยุทธ์การส่งเสริมการวิจัยของบุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผลการศึกษา พบว่า แนวทางการส่งเสริมการวิจัยของบุคลากรทางการศึกษา สรุปเป็น 7 ด้าน คือ 1) นโยบายของหน่วยงาน 2) วัฒนธรรมองค์กร 3) เครือข่ายการวิจัย 4) ทรัพยากรการวิจัย 5) การพัฒนาบุคลากร 6) การกำกับ ติดตาม และประเมินผล 7) การเผยแพร่งานวิจัยและการนำไปใช้กลยุทธ์การส่งเสริมการวิจัยของบุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วย 4 ประเด็นกลยุทธ์ 10 กลยุทธ์ 24 มาตรการ 41 ตัวชี้วัด และสอดคล้องกับ Liamdee et al. (2018, p. 159) ได้ศึกษาทักษะการบริหารที่ส่งผลต่อการวางแผน กลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า ระดับการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ด้านการควบคุมกลยุทธ์ และด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

3. ผลการนำเสนอกลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า ได้ 6 กลยุทธ์หลัก 22 กลยุทธ์รอง ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้นำเสนอเพิ่มเติม 2 กลยุทธ์รอง คือ กลยุทธ์รองที่ 1.4 พัฒนาระบบการบริหารคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำให้เข้มแข็ง โดยให้มีการจัดทำโครงสร้างการบริหาร การแต่งตั้งคณะทำงานที่กำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจน จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ จัดกิจกรรมตามคู่มือการปฏิบัติงานการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานทุกขั้นตอน และสะท้อนการทำงาน เพื่อให้การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำเป็นระบบมากยิ่งขึ้น มีความมั่นคงและยั่งยืน และกลยุทธ์รองที่ 6.4 สร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของผู้เรียนให้เป็นสินค้า OTOP ที่ต้องการของตลาด ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ในการยกระดับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้มีมาตรฐาน เช่น อย., มอก. สร้างเครือข่ายช่องทางการจำหน่าย ช่องทางการตลาด

ที่หลากหลาย เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของผู้เรียนให้เป็นผู้ประกอบการ ซึ่งสอดคล้องกับ Chaemchoy (2012, p. 100) ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร 2) การเชื่อมโยงความรู้จากครูสู่นักเรียน และ 3) เครือข่ายองค์กรภายนอก และเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) การกำหนดนโยบายของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและบริบทของผู้เรียนและสถานศึกษา 2) ความทุ่มเทเสียสละของครูในโรงเรียนที่ต้องการให้เด็กสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และ 3) ความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานทางการศึกษาอื่น และสอดคล้องกับ Chuenjit (2015) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก พบว่า รูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) นโยบาย 2) จุดมุ่งหมาย 3) การสร้างเครือข่าย 4) วิธีดำเนินการบริหารจัดการเครือข่าย และ 5) การสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายซึ่งมีความเหมาะสมทุกองค์ประกอบ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัย พบว่า การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำเป็นด้านวัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านวิชาการ ดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ นำการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ มากำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาที่จำเป็น และส่งเสริม สนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำให้บรรลุตามเป้าหมาย

1.2 ผลการวิจัย พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้ 6 กลยุทธ์หลัก 22 กลยุทธ์รอง ดังนั้นโรงเรียนที่ดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ควรนำกลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ไปเทียบเคียงกับกลยุทธ์ของโรงเรียน หากกลยุทธ์ใดที่ไม่ได้ดำเนินการก็ควรนำไปเพิ่มเติมดำเนินการให้การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น โดยพิจารณาบริบทและข้อจำกัดของแต่ละโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการจัดทำวิจัยเกี่ยวกับการนำกลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ไปใช้ในการปฏิบัติจริง

2.2 ควรมีการทำวิจัยพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

References

- Chaemchoy, S. (2012). The career education approach in basic education: Thanom Ras Bumrung School. *Journal of Education, Khon Kaen University*, 35(1), 100-110. [in Thai]
- Chansila, V. (2018). *Strategic management for the development of educational quality*. Phitsanulok: Rattanasuwan Printing. [in Thai]
- Chuenjit, A. (2015). *Development of internal quality assurance network management for small basic education school*. Bangkok: North Bangkok University. [in Thai]

- Khwanphet, W. (2018). *Education management for getting works in educational welfare schools, Southern border provinces*. Nakhon Pathom: Ministry of Education. [in Thai]
- Liamdee, C., Burasirirak, S., & Songbundit, A. (2018). Administrative skills affecting strategic planning among school administrators under the authority of the Buriram Primary Educational Service Area, Office Two. *Journal of Educational Administration Srinakharinwirot University*, 15(28), 159-171. [in Thai]
- Office of the Basic Education Commission. (2018). *Policy of Office of the Basic Education Commission, fiscal year 2018*. Bangkok: The Agricultural Cooperative Federation of Thailand. [in Thai]
- Office of the Education Council Secretariat. (2018). *Thai education reform to step into the era of Thailand 4.0*. Bangkok: Prikwarn Graphic. [in Thai]
- Office of the Education Council Secretariat. (2020). *Reform education in the digital age*. Bangkok: Parbpim. [in Thai]
- Plaisang, P., & Chatruprachewin, C. (2017). Strategies to encourage research practice of educational personnel in the Office of Primary Educational Service Area. *Journal of Education Naresuan University*, 19(1), 103-113. [in Thai]
- Wongwanich, S. (2015). *Needs and necessity evaluation research* (3rd ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press. [in Thai]